

De groene sector aantrekkelijk voor jongeren?

*Een segmentatieonderzoek naar
drijfveren van jongeren om voor
de groene sector te kiezen*

Een onderzoek in opdracht van GroenPact

Katrien Oomen, MSc.
Drs. Marcel Voorn
Drs. Fenneke Vegter

7-6-2018

Inhoudsopgave

Inleiding	p. 3
Conclusies: potentieel voor groen onderwijs	p. 4
Onderzoeksopzet	p. 5
Segmentatie: doelgroepen voor groen onderwijs	p. 6
Breed geïnteresseerde jongeren	p. 9
Technologie minded jongeren	p. 11
Terughoudende jongeren	p. 13
Bijlagen	p. 15

Context

De groene sector (agri, food, tuinbouw & uitgangsmaterialen en natuur & leefomgeving) is een grote speler op de wereldmarkt, innovatief en exportgeoriënteerd. De sector is van groot belang voor de Nederlandse economie en blijft groeien, niet in de laatste plaats door toenemende export van kennis en technologie. Tegelijkertijd opereren de bedrijven, de kennisinstellingen en de maatschappelijke organisaties in het hart van de grote maatschappelijke uitdagingen. Om ervoor te zorgen dat we een antwoord hebben op deze uitdagingen moet de groene sector verder investeren in de talentontwikkeling van de mensen die werken aan die oplossingen voor morgen. Groen onderwijs speelt hierbij een cruciale rol. Meer mensen zijn nodig, met een herkenbaar groen profiel en opgeleid in het hart van de innovatie.

Aanleiding voor het onderzoek

GroenPact heeft van de overheid de opdracht gekregen om te zorgen voor voldoende en kwalitatief goed opgeleide studenten in de groene sector, nu en in de toekomst. Daartoe moet onder meer het imago van groene opleidingen onder jongeren verbeterd worden.

Om het imago van groene opleidingen onder jongeren te verbeteren, is het wenselijk om hierin aan te sluiten bij de belevingswereld van jongeren, en om de juiste *tone of voice* en communicatiemiddelen te gebruiken. Hiertoe is het van belang om te identificeren welke potentiële doelgroepen er bestaan. In het huidige onderzoek is dit gedaan op basis van waarden en drijfveren die mogelijk meespelen in de keuze voor een opleiding of carrière in de groene sector.

Doel van het onderzoek

De inzichten in nieuwe potentiële doelgroepen helpen een strategie vorm te geven om studenten te motiveren een studie en vervolgcarière te kiezen in de groene sector. Om goed aan te sluiten bij de leefwereld van potentiële doelgroepen wordt een segmentatie gemaakt waarbij de houding van jongeren ten aanzien van opleidingen en werk in de groene sector wordt onderzocht. De doelstelling van het onderzoek luidt:

Het verschaffen van informatie op basis waarvan GroenPact beleid kan ontwikkelen ter werving en opleiding van groene studenten.

Toelichting bij onderzoek

Het onderzoek richt zich op jongeren tussen de 12 en 18 jaar in Nederland, die een vmbo-, havo-, of vwo-opleiding volgen. Er wordt onderzocht wat hun houding is ten aanzien van groene opleidingen en beroepen.

In de onderzoeksopzet is aandacht voor de verschillen in motivaties om wel of niet voor een groene opleiding te kiezen, zoals interesse in vakken en profielen, interesse in technologische ontwikkelingen en innovatie, elementen van een ideale baan, en algemene interesse in groen.

De huidige resultaten laten zien dat de helft van de leerlingen misschien overweegt om later in de groene sector te gaan werken, en dat 4% dit zeker overweegt. Dit impliceert dat er onder middelbare scholieren een zeker potentieel is voor de groene sector. Tegelijkertijd hebben leerlingen nog een weinig vastomlijnd idee over wat ze later werkelijk zouden willen worden.

Interesse in groen onderwijs is echter niet voldoende om de instroom van nieuwe leerlingen en toekomstige werknemers in de groene sector te garanderen. Er spelen immers ook andere drijfveren en drempels bij jongeren om wel of geen vervolgopleiding of baan in de groene sector te overwegen. In het huidige onderzoek zijn naast interesse in de groene sector daarom ook deze drempels en drijfveren onderzocht. De resultaten bieden inzicht in drie potentiële doelgroepen voor de groene sector, en bieden daarmee handvatten voor wat men kan doen om elk van deze groepen over te halen de groene sector in te gaan, en welke tone of voice men hierbij het beste aan kan slaan.

De resultaten van dit onderzoek laten zien dat bij vrijwel alle leerlingen interesse bestaat in één of meerdere aspecten van groen onderwijs. Zo vinden bijvoorbeeld vrijwel alle leerlingen het belangrijk om goed met de aarde om te gaan, en geloven zij vrijwel allemaal dat de groene sector hier mogelijkheden toe biedt.

Er bestaat echter ook zeer veel diversiteit in de aspecten van het groen onderwijs die leerlingen interessant vinden. Sommige zijn geïnteresseerd in vrijwel alles wat de groene sector te bieden heeft, anderen vooral in de technische kant, anderen juist weer meer in de maatschappelijke en economische tak van de sector. Deze diversiteit brengen we in beeld met een segmentatiemodel. In dit model is in kaart gebracht welke groepen te onderscheiden zijn in hun houding ten aanzien van de groene sector, en hoe elke groep afzonderlijk te motiveren is om te kiezen voor een opleiding of baan in het groen.

In het model onderscheiden we 3 segmenten:

- *Breed geïnteresseerde jongeren (27%)*: hebben affiniteit met vrijwel alles wat de groene sector te bieden heeft. Door hun brede interesse vormen deze leerlingen een interessant potentieel voor de groene sector.
- *Technologie minded jongeren (30%)*: vinden vooral techniek interessant, maar hebben niets met dieren. De technologie minded jongeren zijn zich vaak echter niet bewust van de technische en innovatieve mogelijkheden in de groene sector.
- *Terughoudende jongeren (43%)*: zij hebben het niet zo op techniek en technische bètavakken, en vinden deze bovendien vaak moeilijk. Ze hebben vooral affiniteit met economie en zorg en welzijn (van zowel mensen als dieren). Deze groep is zich niet bewust van het ondernemend karakter van de groene sector.

De resultaten laten zien dat er een aanzienlijk groen potentieel is onder middelbare scholieren. Er zijn echter veel verschillende manieren om dit potentieel aan te spreken, en elke groep vraagt een andere benadering. De terughoudende jongeren zijn niet geïnteresseerd in de technische kant van de groene sector. Zij zouden liever ondernemen of 'iets doen met' verzorgen. Het kennis laten maken van deze groep met de zachte en zorgende kanten van de groene sector zou hun interesse in deze sector kunnen vergroten. De technologie minded jongeren werken juist liever met hun hoofd, en met technologische innovaties. Voor deze groep ligt de uitdaging erin hen te overtuigen van de technische mogelijkheden die de groene sector te bieden heeft. De breed geïnteresseerde jongeren vinden vrijwel alles in de groene sector leuk, maar zij zijn nog niet helemaal overtuigd van de carrièremogelijkheden in het groen.

In dit rapport lichten we de verschillende segmenten en hun drijfveren verder toe.

Onderzoeksopzet

Het onderzoek bestond uit 2 fases:

- **Kwalitatieve focusgroepen:** Op 16 maart 2018 zijn twee kwalitatieve focusgroepen gehouden: een met jongeren uit groep 7 en 8 en een met jongeren uit de eerste en tweede klas van de middelbare school. Uit de focusgroepen verzamelden we verschillende mogelijke drijfveren en motivaties om wel of niet te kiezen voor een opleiding in een groene richting.
- **Kwantitatieve online vragenlijst:** In de periode van 9 april 2018 tot en met 18 april 2018 vulde een representatieve steekproef van 1.256 Nederlandse middelbare scholieren tussen de 12 en 18 jaar (vmbo, havo of vwo) een online vragenlijst in.
- De vragenlijst bestond uit 13 onderdelen die houding meten ten opzichte van een opleiding in een groene richting, zoals mening over de verschillende bèta-vakken, elementen van een ideale baan en houding ten aanzien van de groene sector.
- Daarnaast bevatte de vragenlijst een aantal stellingen om de waarden, belevingswereld en drijfveren van jongeren te onderzoeken.

Deze beide fases vormden de basis van het eerdergenoemde segmentatiemodel.

Waarom een segmentatie?

In deze segmentatie delen we leerlingen niet in op basis van louter sociodemografische gegevens, zoals opleidingsniveau, sekse of leeftijd, maar op basis van hun houding ten aanzien van werk en studie in

het algemeen en in het bijzonder in de groene sector. Met een segmentatie komen onderliggende verschillen naar voren in wat de leerling belangrijk vindt in opleiding en werk, en wat de leerling verwacht van groen onderwijs of een carrière in een groene richting. Hiermee brengen we niet alleen geïnteresseerden in groen onderwijs in kaart, maar ook degenen die hierin niet per se geïnteresseerd zijn. Door in kaart te brengen welke waarden en drijfveren die ten grondslag liggen aan de keuze voor een opleiding in de groene sector is het model minder afhankelijk van context en trends, en daardoor voor een langere termijn toepasbaar. De segmentatie biedt aanknopingspunten om beleid en communicatie te ontwikkelen die nauwer aansluiten op de drijfveren van potentiële groene leerlingen.

Aanpak bij segmenteren

Na het kwantitatieve veldwerk vormden we met een cluster- en factoranalyse de segmenten. Met een factoranalyse zochten we naar verschillende dimensies/motivaties die ten grondslag liggen aan de houding van jongeren. Van de gevonden dimensies analyseerden we de betrouwbaarheid, uitgedrukt in Cronbach's alpha. Deze dimensies gebruikten we als input voor de segmentatie. We ontwikkelden segmenten die intern zo homogeen mogelijk zijn, maar onderling maximaal verschillen op de gevonden dimensies.

De segmenten kleurden we vervolgens in met de antwoorden op de overige vragen en stellingen uit de vragenlijst, evenals de inzichten van de focusgroepen.

Dimensies

Ten opzichte van een opleiding of carrière in de groene sector blijken vijf factoren (deze noemen we dimensies) de houding van leerlingen te bepalen. Elke dimensie is een samenstelling van waarden en drijfveren. Deze dimensies zijn:



Dieren

- Affiniteit met dieren en dierenverzorging
- Belangrijk dat dieren goed behandeld worden



Duurzaamheid

- Belang hechten aan het milieu en het vertonen van milieuvriendelijk gedrag
- Verantwoordelijk voelen voor het milieu
- Geloof dat zij die voedsel verbouwen invloed hebben op het milieu



Technologische innovatie

- Interesse in nieuwe technologie en werking van apparaten
- Computers en technologie als waardevol beschouwen voor de maatschappij
- Opkijken tegen mensen die nieuwe technologieën ontwikkelen



Oorsprong van voeding

- Het belangrijk vinden om te weten waar voeding vandaan komt
- Fascinatie voor de voedselkringloop
- Interesse in werken in de landbouw of in een laboratorium



Negatieve associaties met techniek

- Idee dat een keuze voor techniek bindend is
- Geloven niet dat technische beroepen sociale aspecten hebben
- Weinig interesse in hoe apparaten werken

Segmenten

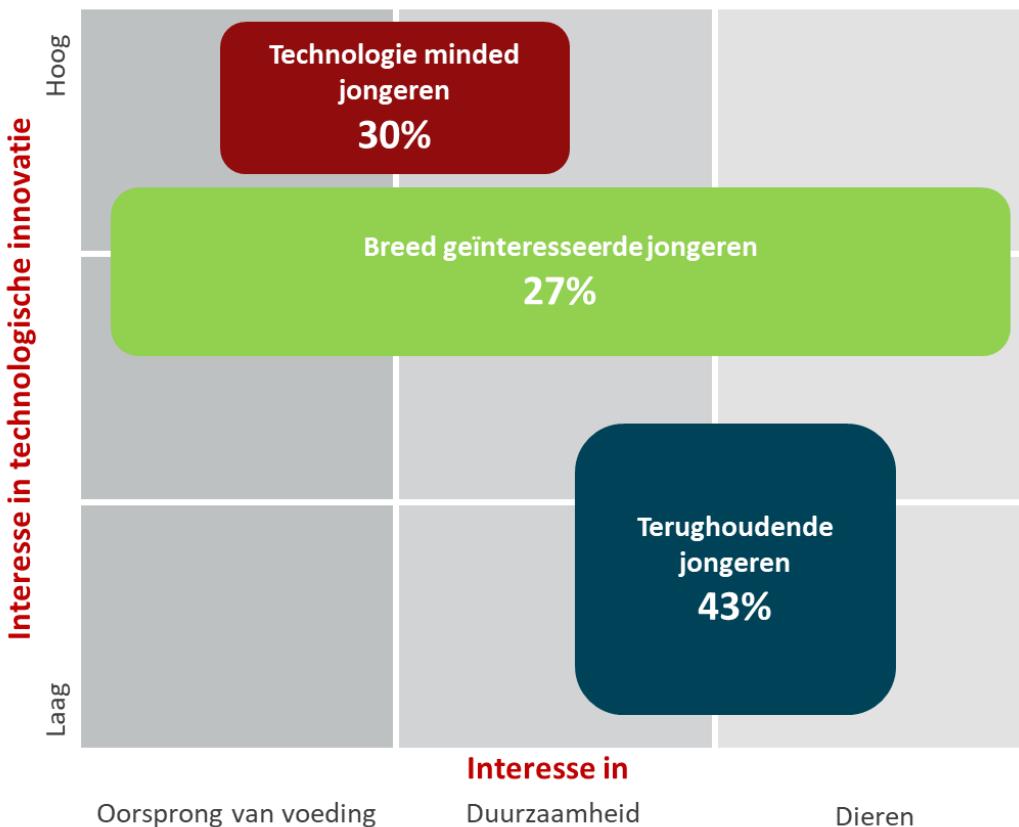
Jongeren die bij de dimensies op dezelfde golflengte zitten, zijn onderverdeeld in drie segmenten. Ieder segment heeft een andere kijk op een opleiding en carrière in de groene sector.

De drie segmenten zijn als volgt:

1. De **breed geïnteresseerde jongeren**: dit zijn leerlingen met een hoog potentieel om een groene opleiding of carrière te kiezen. Zij scoren hoog op de dimensies dieren, duurzaamheid, technologische innovatie, en op oorsprong van voeding. Zij hebben weinig negatieve associaties met techniek.
2. De **technologie minded**: dit zijn leerlingen die geïnteresseerd zijn in technologische innovatie, maar die niet direct geïnteresseerd zijn in de agrarische dimensies dieren en duurzaamheid. Zij hebben iets minder dan gemiddeld interesse in de oorsprong van voeding.
3. En als laatste de **terughoudende jongeren**: dit zijn leerlingen die weinig interesse hebben in technologie, duurzaamheid, of de oorsprong van voeding. Zij zijn weinig enthousiast over de agrarische dimensies, en zien vooral negatieve aspecten aan technische opleidingen of beroepen.

Tussen de segmenten zien we vooral verschillen in de interesse in techniek, en interesse in overige aspecten van de groene sector. In de figuur hiernaast staan deze verschillen schematisch weergegeven:

- Op de linker (verticale) as is de mate van interesse in techniek afgebeeld.
- Op de rechter (horizontale) as is interesse in diverse aspecten van de groene sector afgebeeld.



Segmentatie: nieuwe doelgroepen voor groen onderwijs identificeren

Segment	Studiekeuze	Drijfveren	Drempels	Imago groene sector
Breed georiënteerde jongeren 27%	<ul style="list-style-type: none"> Natuur-profiel Zorg en welzijn Vaker nog niet zeker van keuze profiel (28%) Bèta-vakken: leuk en afwisselend 	<ul style="list-style-type: none"> Open houding Bezorgd om aarde en milieu Willen graag door blijven leren Houden graag opties open Houden van afwisseling Zoeken avontuur 	<ul style="list-style-type: none"> Verwachten weinig carrière mogelijkheden in de groene sector Lastig in een vroeg stadium al te binden 	<ul style="list-style-type: none"> Mogelijkheden om bijdrage te leveren aan groene leefomgeving en betere wereld Zien de sector als innovatief
Technologie minded jongeren 30%	<ul style="list-style-type: none"> Economisch of technisch profiel 17% is nog niet zeker van keuze profiel Bèta-vakken: leuk en makkelijk 	<ul style="list-style-type: none"> Willen weten hoe iets in elkaar zit Willen zich graag goed voordoen bij hun vrienden Interesse in de nieuwste technologieën en gadgets 	<ul style="list-style-type: none"> Verwachten dat de sector weinig vooruitstrevend is op het gebied van technologie Werken liever niet met dieren Hebben veel carrièrekansen in andere sectoren 	<ul style="list-style-type: none"> Positieve verwachting over de bijdrage van de sector aan een betere wereld Zijn zich niet bewust van het technologische en innovatieve karakter van de sector
Terughoudende jongeren 43%	<ul style="list-style-type: none"> Zorg en welzijn Economie en handel Sport en recreatie 21% is nog niet zeker van keuze profiel Bèta-vakken: moeilijk en minder leuk 	<ul style="list-style-type: none"> Zorgen graag voor iets of iemand Praktisch ingesteld Willen graag iets 'doen' Houden van zekerheid 	<ul style="list-style-type: none"> Weinig affiniteit met duurzaamheid en voeding 	<ul style="list-style-type: none"> Verwachten weinig aandacht voor persoonlijke ontwikkeling en groei in de sector Verwachten weinig kansen voor ondernemerschap in de sector

De breed georiënteerde jongeren hebben interesse in diverse aspecten van groen onderwijs: ze zijn graag bezig met dieren, geïnteresseerd in de oorsprong van voeding, hebben hart voor duurzaamheid en interesse in techniek. Zij zijn over het algemeen positief over bètavakken, en vinden biologie daarvan het leukst. Daarnaast zijn ze leergierig: lang door kunnen leren is hun ideaal. Ze werken graag met hun hoofd, maar wel praktisch. Ook zoeken ze een uitdagende baan met veel afwisseling en avontuur. Over het algemeen hebben de breed georiënteerde jongeren een positief beeld van de groene sector, en zien daarin o.a. mogelijkheden om iets voor het milieu te kunnen betekenen. Wel mogen ze nog meer overtuigd raken van de carrièremogelijkheden in de sector.

De breed georiënteerde jongeren scoren **hoog** op onderstaande dimensies:

- Dieren
- Oorsprong van voeding
- Duurzaamheid
- Technologische innovatie

Zij scoren **laag** op:

- Negatieve associaties met techniek

Hoe ziet hun studiekeuze eruit?

Deze leerlingen zijn relatief vaker te vinden op het VWO. Zij zijn vaker nog onzeker over het profiel dat zij zullen kiezen. Degenen die al wel een keuze maakten kozen vaker een natuur profiel en minder vaak voor een economieprofiel. Op het vmbo wordt ook relatief vaak voor zorg en welzijn gekozen. De voornaamste motivatie voor een bepaald profiel is dat het aansluit bij een gewenste vervolgopleiding of toekomstig beroep.

“ *Elektrotechniek lijkt me leuk, en daar kan je ook de aarde mee veranderen!* ”

Wat betreft vervolgopleiding of beroep hebben de breed georiënteerde jongeren vaker een voorkeur voor een carrière in een groene of technische richting. Ook de ICT scoort hoog in deze groep. Daarnaast hebben zij affiniteit met zorg en welzijn voor zowel mens als dier. Binnen deze groep is relatief minder interesse in een carrière in de handel of horeca.

Wat is hun mening over bètavakken?

De breed georiënteerde jongeren zetten biologie het vaakst op één als het gaat om hun favoriete bètavak. Zij kennen bètavakken vaak een hoge status toe, en vinden de vakken relatief vaak leuk en afwisselend. Een deel van hen kenmerkt de bètavakken ook als spannend en creatief.

Wat zoeken zij in een opleiding of baan?

De breed georiënteerde jongeren willen in hun opleiding met name zoveel mogelijk kennis opdoen, en lang door kunnen blijven leren. Dat betekent niet dat ze alleen theoretisch georiënteerd zijn: ze leren graag zoveel mogelijk praktische vaardigheden.

De breed georiënteerde jongeren vinden het belangrijk dat hun ideale baan veel afwisseling biedt. Ze willen graag een goed salaris, maar hechten relatief minder waarde aan het kunnen verdienen van veel geld dan de andere segmenten. Meer dan de andere segmenten spreekt een avontuurlijke baan hen aan, waarin ze bijvoorbeeld veel kunnen reizen. Daarnaast vinden ze het in hun baan belangrijk om door te kunnen blijven leren.

Meest overwogen opleidingen in de groene sector

Mbo-opleidingen:

1. Dierverzorger, dierentrimmer/hoefsmid	29%
2. Dierenartsassistent	25%
3. Natuur en groene ruimte, natuur en recreatie, natuur en vormgeving, bos- en natuurbeheer, hovenier	23%

Hbo-opleidingen:

1. Milieukunde	27%
2. Biologie en Medisch Laboratoriumonderzoek	25%
3. Ruimtelijke Ontwikkeling	24%

WO-opleidingen:

1. Biologie	39%
2. Milieu- en natuurwetenschappen	16%
3. Technische planologie	15%

Waar hechten zij belang aan?

De breed georiënteerde jongeren hechten in de eerste plaats veel waarde aan dieren en dierenwelzijn. Zij houden van dieren en het verzorgen ervan.

Naast hun liefde voor dieren hebben de breed georiënteerde jongeren ook interesse in de oorsprong van voeding. Ze willen graag weten waar voedsel vandaan komt, en geloven dat werken in de landbouw invloed kan hebben op een beter milieu. Het werken in een laboratorium spreekt hen eveneens aan.

Ook duurzaamheid is belangrijk voor de breed georiënteerde jongeren. Zij maken zich zorgen om de aarde, en voelen zich sterk verantwoordelijk voor het milieu. Zij zouden later dan ook graag een baan willen waarin zij kunnen bijdragen aan een beter milieu.

Tot slot vinden de breed georiënteerde jongeren techniek interessant en belangrijk voor de maatschappij. Zij werken relatief graag met computers en kijken op naar degenen die nieuwe technologie ontwikkelen.

Beeld van de groene sector

De breed georiënteerde jongeren hebben een positief overall beeld van de groene sector. Zij denken dat de sector kan bijdragen aan een groene leefomgeving, een duurzame wereld, aan oplossingen voor wereldwijde voedselgebreken en aan het vormen van groene steden en dorpen. Dit sluit aan bij hun zorgen om het milieu. Ook vinden zij de sector maatschappelijk relevant en innovatief. Relatief vaak zien zij het internationale karakter van de sector. Vaker dan andere segmenten verwachten zij aandacht voor persoonlijke groei en kansen voor ondernemen. 11% vindt carrièremogelijkheden passen bij de groene sector.

67% overweegt misschien om later in de groene sector te gaan werken

--

4% overweegt zeker om later in de groene sector te gaan werken

Waardenprofiel

De breed georiënteerde jongeren zijn vaker nieuwsgierige jongeren die continu op zoek zijn naar

verschillende en nieuwe activiteiten, avontuur, spanning en afwisseling. Zo doen ze graag dingen die ze nog nooit eerder hebben gedaan, en zouden later graag reizen. Ze dromen er van om van hun hobby hun beroep te maken, en doen in alles wat ze doen altijd erg hun best.

Daarnaast zijn de breed georiënteerde jongeren relatief vaak idealistisch van aard. Zij hechten weinig waarde aan materiele status of merkkleding. Zij vinden het belangrijker om zich zelf te ontplooiën en hun eigen mening en smaak te ontwikkelen. Ze maken zich vaker zorgen over de wereld en vinden het belangrijk om zich in te zetten voor goede doelen en de bescherming van het milieu.

“Ik vind het niet nodig dat we zoveel energie gebruiken, daardoor ontstaan uitlaatgassen die de aarde opwarmen.”

Hoe te motiveren?

De breed georiënteerde jongeren vormen een rijk potentieel om te motiveren voor een vervolgopleiding of baan in de groene sector. Dat deze groep nog niet overtuigd is van de carrièremogelijkheden binnen de sector kan in combinatie met hun ambitieuze karakter echter wel een drempel vormen om de groene kant te kiezen. Het is daarom raadzaam aandacht te geven aan carrièremogelijkheden, zoals de mogelijkheden om door te groeien en te blijven ontwikkelen.

Do's:

- ✓ Het brede karakter van de groene sector benadrukken
- ✓ Laten zien welke mogelijkheden de groene sector heeft om door te leren en jezelf te ontwikkelen
- ✓ Hen inspireren door te laten zien hoe de sector kan bijdragen aan duurzaamheid in Nederland
- ✓ Belichten van mogelijkheden om in de groene sector bij te dragen aan een betere wereld (zoals oplossen van voedingstekorten)
- ✓ Het belang van en het sterke imago laten zien van de groene sector in Nederland

Don'ts:

- Een enkelzijdig beeld van de sector neerzetten
- Het gevoel geven dat je door te kiezen voor een groene opleiding andere opties uitsluit

Zoals de naam al doet vermoeden hebben de technologie minded jongeren een voorliefde voor techniek. Zij zijn dan ook positief over bètavakken, en zijn hier ook vaak goed in. Technologie minded jongeren zijn leergierig naar praktische vaardigheden die zij graag zo snel mogelijk toepassen. Hun ideale baan biedt naast vrijheid de mogelijkheid om te werken met de nieuwste technologie. De technologie minded jongeren zijn gematigd positief over de groene sector. Dit komt waarschijnlijk vooral doordat zij zich niet bewust zijn van de mogelijkheden die hier op technisch gebied voor hen liggen.

Zij scoren **hoog** op onderstaande dimensies :

- Technologische innovatie

Zij scoren **laag** op:

- Duurzaamheid
- Oorsprong van voeding
- Negatieve associaties met techniek
- Dieren

Hoe ziet hun studiekeuze eruit?

Deze leerlingen zijn op vrijwel elk opleidingsniveau te vinden. Zij hebben vaker reeds een profiel gekozen, en dit is meestal een profiel richting techniek of economie. Op HAVO en VWO is economie en maatschappij in deze groep het meest gekozen profiel, gevolgd door natuur en techniek, op het VMBO is dit media, vormgeving en ICT of techniek. Voornaamste redenen om een bepaald profiel te kiezen is dat het aansluit bij hun vervolgopleiding, maar ook dat zij de vakken binnen het profiel leuk vinden, en er goed in zijn.

Dit segment heeft vooral interesse in technische richtingen, zoals ICT en techniek. Zij hebben echter ook relatief vaak interesse in economie en handel. Zij zijn minder enthousiast over groene richtingen zoals biologie, dieren en planten, en landbouw en voeding.

Wat is hun mening over bètavakken?

Wiskunde en techniek zijn de favoriete bètavakken van de technologie minded jongeren. Biologie is het minst populair. Deze jongeren zijn net als de breed georiënteerd jongeren positief over de bètavakken: zij vinden de bètavakken relatief vaak logisch, kennen het een hoge status toe, vinden het relatief vaak modern, goed te begrijpen en leuk.

Segmentatie GroenPact

Wat zoeken zij in een opleiding en baan?

De technologie minded jongeren willen in hun vervolgopleiding zoveel mogelijk kennis op doen. Daarbij hebben ze een voorkeur voor het leren van praktische vaardigheden, en om deze zo snel mogelijk in de praktijk te kunnen brengen. In tegenstelling tot de breed georiënteerde jongeren geven technologie minded jongeren vaker aan liever op jonge leeftijd te willen gaan werken dan nog jaren door te leren.

De ideale baan voor de technologie minded jongeren verdient goed, en omvat vanzelfsprekend de mogelijkheid om te werken met de nieuwste technologie en innovaties. Ook werken ze liever met hun hoofd dan met hun handen en geven de voorkeur aan dingen bedenken. Iets vaker dan andere segmenten doen de technologie minded jongeren liever iets voor zichzelf dan dat zij anderen helpen. Ook geven ze iets vaker dan de andere segmenten de voorkeur aan binnen werken.

“ Ik vind het leuk om met nieuwe technische apparaten te werken en daarvan te leren. ”

Meest overwogen opleidingen in de groene sector

Mbo-opleidingen:

1. Land, water en milieutechniek	14%
2. Fastfood (manager, ondernemer)	8%
3. Dierenhouder, veehouder	6%

Hbo-opleidingen:

1. Food Innovation	20%
2. Food and Business	20%
3. Biologie en Medisch laboratorium onderzoek	15%

WO-opleidingen:

1. Biologie	23%
2. Sociale geografie en planologie	17%
3. Geografie, planologie en milieu	17%

Waar hechten zij belang aan?

De technologie minded jongeren zien techniek als belangrijk voor de maatschappij en geloven dat computers het leven beter maken. Ook hebben zij veel interesse in de nieuwste technologie en innovaties.

De technologie minded jongeren zijn minder geïnteresseerd in de oorsprong van voeding dan de breed georiënteerde jongeren. Werken in de landbouw lijkt hen relatief saai. Zij vinden het echter wel belangrijk om te weten waar hun voedsel vandaan komt, en vinden het interessant hoe een zaadje zich ontwikkelt tot plant.

Duurzaamheid is onder technologie minded jongeren niet erg populair. Zij vinden het wel belangrijk om goed met de aarde om te gaan en vinden ook dat iedereen zelf verantwoordelijk is voor het milieu. Ze zijn daarentegen sceptisch over of het opwekken van wind- en zonne-energie het milieu zal verbeteren, en denken vaker dat mensen die voedsel verbouwen weinig invloed hebben op het milieu.

Tot slot hebben technologie minded jongeren weinig met dieren. Hoewel ze wel vinden dat dieren net zo goed behandeld dienen te worden als mensen, lijkt het hen meer dan de andere segmenten saai om de hele dag met dieren bezig te zijn en zouden zij liever niet zelf voor een dier willen zorgen.

Beeld van de groene sector

De technologie minded jongeren denken dat de groene sector kan bijdragen aan een duurzamere wereld, en zorgt voor een groene leefomgeving. Over andere aspecten zijn ze minder positief. Zo gelooft minder dan de helft dat de sector bij kan dragen aan oplossingen voor wereldwijde voedselproblematiek, of zorgt voor een leefbare wereld. Ook ziet slechts een op de vijf van de technologie minded jongeren de groene sector als innovatief en internationaal. Maar bovenal zijn de technologie minded jongeren niet bekend met het technische aspect van de sector: minder dan 15% ziet de sector als technisch, en minder dan 10% gelooft dat er in de sector veel inzet is van computers en robots.

“ *Ik wist nog niet dat er zoveel technische dingen bij waren!* ”

44% overweegt misschien om later in de groene sector te gaan werken

--

5% overweegt zeker om later in de groene sector te gaan werken

Waardenprofiel

De technologie minded jongeren zijn vaker sociaal aangelegd en statusgericht. Die status komt onder meer tot uiting in hun liefde voor de nieuwste technologische gadgets, en het dragen van merkkleding. Ze vinden het leuk om nieuwe dingen te kopen. Ook zijn zij contactgericht: ze houden van uitgaan en grote feesten met veel vrienden en/of familie, en nemen graag het voortouw in een groep.

De technologie minded jongeren zijn minder vaak idealistisch van aard. Ze maken zich minder vaak zorgen over de wereld en het milieu, of over economische gelijkheid.

Hoe te motiveren?

De technologie minded jongeren zijn een groep die zich nog niet bewust is van wat de groene sector hen te bieden heeft op technologisch en innovatief gebied. Gezien de waarde die zij hechten aan technologie en innovaties, is het raadzaam de mogelijkheden die de groene sector op dit gebied biedt bij hen onder de aandacht te brengen. Het heeft bij deze groep weinig effect om in te spelen op het werken met dieren. Wel kan er een verbinding gelegd worden met duurzaamheid.

Do's:

- ✓ Technologische kant van de groene sector onder de aandacht brengen
- ✓ Mogelijkheid van werken met nieuwste technologieën benadrukken
- ✓ Leerlingen kennis laten maken met technische kanten van de voedingsindustrie
- ✓ Laten zien hoe met techniek in Nederland de groene sector helpt duurzamer te zijn

Don'ts:

- Inspelen op werken met en verzorgen van dieren
- Het beeld versterken dat de sector weinig contact geeft met collega's

De terughoudende jongeren hebben weinig met bètavakken: zij vinden de vakken vaak moeilijk en onlogisch. Ook hebben zij weinig interesse in techniek of ICT. Deze leerlingen kiezen dan ook voornamelijk een maatschappij profiel of -richting. Van alle segmenten hebben de terughoudende jongeren het minst positieve beeld van de groene sector: zij zien weinig carrièremogelijkheden in de sector.

De terughoudende jongeren scoren **hoog** op de volgende dimensies:

- Negatieve associaties met techniek

Zij scoren **laag** op:

- Dieren
- Duurzaamheid
- Oorsprong van voeding
- Technologische innovatie

Hoe ziet hun studiekeuze eruit?

Vergeleken met de andere segmenten zijn de terughoudende jongeren iets vaker te vinden op VMBO theoretische leerweg of kaderberoepsgerichte leerweg. Zij hebben een sterke voorkeur voor een maatschappij profiel of maatschappelijke of economische keuzerichting.

De terughoudende jongeren hebben vooral interesse in zorg en welzijn, economie, en sport en recreatie. Ongeveer een op de vijf is ook geïnteresseerd in biologie, dieren en planten. Er is binnen dit segment echter weinig interesse in technische of exacte richtingen zoals ICT, informatica en computers. Als het gaat om techneuten verwachten zij vaker dan de andere segmenten dat die meer bezig zijn met apparaten dan met mensen.

In de keuze voor hun profiel speelt vooral mee dat het profiel aansluit bij hun vervolgopleiding of toekomstig beroep, en dat zij de vakken binnen dit profiel/deze richting leuk vinden.

Wat is hun mening over bètavakken?

De terughoudende jongeren vinden biologie het leukste bètavak. Scheikunde is in deze groep het minst favoriet. Hoewel de terughoudende jongeren hoge status toekennen aan bètavakken, zijn ze hierover

minder positief. Ze geloven relatief vaak dat je er talent voor moet hebben. Zelf vinden zij de bètavakken vaker dan andere segmenten moeilijk en saai, en vinden zichzelf er minder vaak goed in.

Wat zoeken zij in een opleiding en baan?

Terughoudende jongeren kiezen het liefst een opleiding waarin zij zoveel mogelijk kennis opdoen, en waarmee ze later nog veel kanten op kunnen. Zij leren bij voorkeur praktische vaardigheden die zij zo snel mogelijk in de praktijk kunnen brengen. Zij hebben er minder behoefte aan lang door te kunnen leren, en gaan liever snel aan het werk.

Meer dan de andere segmenten hechten de terughoudende jongeren veel waarde aan het hebben van leuke collega's. Ook vinden zij het relatief belangrijk dat hun ideale baan een baan is waarbij zij anderen kunnen helpen. Daarnaast hebben zij relatief vaker dan andere segmenten de voorkeur om vooral te doen in plaats van lang door te kunnen blijven leren.

“ Leuke collega's zijn vooral belangrijk, want als je een beetje anders bent dan de rest, dan heb je van die mensen die zich daarmee gaan bemoeien, dat is niet zo leuk. ”

Meest overwogen opleidingen in de groene sector

Mbo-opleidingen:

1. Kok	17%
2. Dierverzorger, dierentrimmer/hoefsmid	17%
3. Brood- en banketbakkerij (bakker, patissier)	17%

Hbo-opleidingen:

1. Food and Business	14%
2. Management van de leefomgeving	11%
3. Bos- en Natuurbeheer	10%

WO-opleidingen:

1. Biologie	23%
2. Geografie, planologie en milieu	9%
3. Landschapsarchitectuur & ruimtelijke planning	9%

Waar hechten zij belang aan?

De terughoudende jongeren hechten weinig belang aan techniek. Het maakt hen niet veel uit hoe een apparaat werkt, als het maar werkt.

De terughoudende jongeren hebben een gemiddelde interesse in dieren: zes op de tien zou een dier willen verzorgen of met dieren bezig willen zijn.

De terughoudende jongeren hebben relatief minder op met duurzaamheid dan de andere segmenten. Zij vinden het wel belangrijk om goed met de aarde om te gaan en vinden dat iedereen verantwoordelijk is voor het milieu. Daarentegen vinden ze relatief vaak dat een beter milieu niet hun probleem is, zijn ze sceptisch of wind- en zonne-energie het milieu zullen verbeteren en geloven ze minder vaak dat mensen die voedsel verbouwen invloed hebben op het milieu.

“ **Een boerderij hebben lijkt me wel leuk, maar ik zou het niet willen. Het is te ver van de stad en je beslist alles zelf, ik doe liever iets met meer mensen.** ”

De terughoudende jongeren hebben relatief weinig interesse in de oorsprong van voeding. Hoewel ze gezonde voeding belangrijk vinden, heeft dit segment het minst van alle segmenten interesse in dit deel van de groene sector.

Beeld van de groene sector

Van de drie segmenten hebben de terughoudende jongeren het minst positieve beeld van de groene sector. Zes van de tien lijkt het saai om in de landbouw te werken. Minder dan andere segmenten geloven ze dat er in de groene sector aandacht is voor carrièremogelijkheden: 5% associeert de sector met persoonlijke ontwikkeling en groei.

Wel gelooft het merendeel dat de sector zorgt voor een groene leefomgeving en bijdraagt aan een duurzame wereld.

46% overweegt misschien om later in de groene sector te gaan werken

--

3% overweegt zeker om later in de groene sector te gaan werken

Waardenprofiel

De terughoudende jongeren hechten relatief weinig aan status. Ze hebben minder dan andere segmenten behoefte aan het proberen van nieuwe dingen of spannende hobby's, en nemen minder graag risico's. Meer dan de andere segmenten hechten zij waarde aan zekerheid en veiligheid: ze blijven bijvoorbeeld liever dicht bij huis dan dat zij gaan reizen.

De terughoudende jongeren hechten minder dan andere segmenten waarde aan een belangrijke baan. Ook zijn zij minder idealistisch: ze maken zich minder vaak zorgen over de wereld, en hebben minder behoefte om zich in te zetten voor goede doelen.

Hoe te motiveren?

Het is voor de sector een uitdaging om de huidige beeldvorming over de sector bij deze groep te veranderen. Echter, de terughoudende jongeren hebben affiniteit met handel en ondernemen, en met zorg en welzijn. Het is voor dit segment dus met name van belang om de zachte kanten van de sector te promoten. De terughoudende jongeren mogen meer overtuigd worden van de carrièremogelijkheden die de sector op dit vlak te bieden heeft.

Do's:

- ✓ De veelzijdigheid van de sector laten zien
- ✓ Benadrukken handels- en economisch karakter van de groene sector
- ✓ Voorbeelden laten zien van ondernemen en management in de groene sector
- ✓ Jongeren kennis laten maken met de verzorgende en sociale kanten van de groene sector
- ✓ Carrièremogelijkheden in verzorgende en sociale aspecten van de groene sector uitlichten

Don'ts:

- Een sterke focus leggen op duurzaamheid en de bijdrage van de sector op het milieu.
- Het technologische karakter van de sector benadrukken (laat juist zien dat er méér is dan techniek).

Segment	Geslacht		Leeftijd			Regio					
	Man	Vrouw	12 - 13	14 - 15	16 - 18	3 grote gemeenten	West	Noord	Oost	Zuid	Randgemeenten
Breed georiënteerde jongeren 27%	47%	53%	42%	31%	27%	10%	26%	11%	24%	24%	6%
Technologie minded jongeren 30%	69%	31%	36%	41%	24%	12%	28%	10%	21%	26%	3%
Terughoudende jongeren 43%	39%	61%	32%	37%	31%	7%	34%	9%	23%	23%	4%
Gemiddelde Nederlandse jongeren	51%	49%	29%	29%	43%	9%	30%	11%	23%	23%	4%

GROEN = significante **over**vertegenwoordiging

ORANJE = significante **onder**vertegenwoordiging

Focusgroepen

- **Veldwerkperiode**
 - Het veldwerk is uitgevoerd op 14 maart 2018.
- **Methode respondentenselectie**
 - Door inhouse respondentenselectiebureau M-Select, de community van Motivaction
- **Incentives**
 - De respondenten hebben als dank voor deelname aan het onderzoek een incentive ontvangen

Segmentatie

- **Veldwerkperiode**
 - Het veldwerk is uitgevoerd in de periode 9 april 2018 tot en met 18 april 2018.
- **Methode respondentenselectie**
 - Uit het StemPunt-panel van Motivaction
- **Incentives**
 - De respondenten hebben als dank voor deelname aan het onderzoek een punten voor het StemPunt spaarprogramma ontvangen
- **Weging**
 - De onderzoeksdata zijn gewogen op leeftijd, geslacht en regio, daarbij fungeerde het Mentality-ijkbestand als herwegingskader. Dit ijkbestand is wat betreft sociodemografische gegevens gewogen naar de Gouden Standaard van het CBS
- **Responsverantwoording online onderzoek**
 - In de veldwerkperiode is aan 9157 personen een uitnodigingsmail verstuurd. Op de slotdatum van het veldwerk (zie bij Veldwerkperiode) was het gewenste aantal vragenlijsten ingevuld en is de toegang tot de vragenlijst op internet afgesloten. In totaal vulden 1111 jongeren de vragenlijst volledig in.

Algemeen

- **Bewaartermijn primaire onderzoeksbestanden**
 - Digitaal beschikbare primaire onderzoeksbestanden worden tenminste 12 maanden na afronden van het onderzoek bewaard. Beeld- en geluidsopnames op cd en niet digitaal beschikbare schriftelijke primaire bestanden zoals ingevulde vragenlijsten, worden tot 12 maanden na afronden van het onderzoek bewaard.
- **Overige onderzoekstechnische informatie**
 - Overige onderzoekstechnische informatie en een exemplaar van de bij dit onderzoek gehanteerde vragenlijst is op aanvraag beschikbaar voor de opdrachtgever

Wij verminderen onze footprint



Motivation
is ISO 14001-
gecertificeerd



Motivation
gebruikt
energiezuinig
e auto's



Motivation
gebruikt groene
stroom



Motivation
gebruikt
uitsluitend
papier met een
FSC-label

motivaction

research and strategy

Motivaction International B.V.
Marnixkade 109
1015 ZL Amsterdam

Postbus 15262
1001 MG Amsterdam

T +31 (0)20 589 83 83
M info@motivaction.nl

www.motivaction.nl

